

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL VALSTYBĖS
NEKILNOJAMOJO TURTO PERDAVIMO VALDYTI, NAUDOTI IR DISPONUOTI JUO
PATIKĖJIMO TEISE IR VALSTYBĖS TURTO INVESTAVIMO BEI VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS
„GRUNTO VALYMO TECHNOLOGIJOS“ SAVININKO KAPITALO DIDINIMO PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 20-1843(2); TAIS NR. 20-14225(2))**

2020-11-16   Nr. NV-3123

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – investuoti valstybei nuosavybės teise priklausančią ir šiuo metu Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – AAA) patikėjimo teise valdomą nekilnojamąjį turtą į VŠĮ „Grunto valymo technologijos“ (toliau – GVT) valstybės savininko kapitalą (prieš tai Aplinkos ministerijai perimant atitinkamą turtą valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise) ir tokiu būdu inicijuoti GVT pertvarkos procedūras. *Teikiamas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas patikslintas Projektas.*

3. Dabartinė situacija:

- Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo įgyvendinimo veiksmų planas (patvirtintas Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495 „Dėl viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių ir viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“ (toliau – Gairės)) nustato prievolę viešosios įstaigos dalininko teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms atlikti konkrečių viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė yra valstybė, atitikties Gairėms įvertinimą.
- Aplinkos ministerija atliko GVT atitikties Gairėms vertinimą, kuriame konstatavo, kad įstaigos teisinė forma neatitinka įstaigos vykdomos veiklos ir apie tai informavo Vidaus reikalų ministeriją;
- Nors GVT teisinė forma neatitinka įstaigos veiklos, tačiau vykdoma veikla yra reikšminga. GVT veikla apima dirvožemio, grunto ir vandens telkinių, užterštų organinės kilmės teršalais, tyrimo ir valymo, gamtinių resursų atstatymo darbus, eksperimentinę plėtrą (kuriant ir tobulinant aplinkos valdymo technologijas ir priemones), aplinkosauginio visuomenės švietimo vykdymą (įskaitant ekologinės literatūros rengimą bei leidimą);
- Pagal GVT turimą taršos integruotos prevencijos kontrolės (toliau – TIPK) leidimą įstaigos gamybiniuose padaliniuose leidžiama laikyti iki 40 tūkst. tonų valymui priimtų užterštų medžiagų (naftos produktais ir kitomis medžiagomis užteršto grunto, dumblo ir vandens) ir kasmet savo padaliniuose išvalyti iki 18,5 tūkst. tonų užterštų medžiagų kiekį. GVT veikla pelninga, kasmet uždirba 120 – 180 tūkst. eurų grynojo pelno; dirba iki 30 darbuotojų;
- GVT buveinė įsikūrusi Vilniuje, Antakalnio g. 42, patalpos nuosavybės teise priklauso viešajai įstaigai (ne valstybei). Įstaiga turi du gamybinius padalinius – Jonavoje ir Klaipėdoje. GVT Jonavos skyriaus turtas taip pat priklauso įstaigai nuosavybės teise. Tačiau GVT Klaipėdos skyriaus turtas (nekilnojamojo turto objektai) priklauso valstybei nuosavybės teise (ne viešajai įstaigai) ir GVT valdomas su AAA (valstybės turto patikėtinis) sudarytos panaudos sutarties pagrindu.

4. Projekto esmė:

- Aplinkos ministerijoje vertinant įstaigos veiklos atitiktį Gairių nuostatomis, prieita išvados, kad maksimalią naudą valstybei ir visuomenei suteiktų GVT pertvarka, kurios metu būtų išlaikyta visos įstaigos, įskaitant įstaigos Klaipėdos skyrių, veikla;

- **Aplinkos ministerija parengė GVT pertvarkos planą, pagal kurį GVT panaudos pagrindais valdomi Klaipėdos skyriaus nekilnojamojo turto objektai** (valstybei priklausantis nuosavybės teise ir AAA patikėjimo teise valdomas nekilnojamasis turtas – Klaipėdos rajono savivaldybėje, Dovilų seniūnijoje, Kiškėnų kaime, Birbinčių g. 59 (pastatas – administracinis, unikalus Nr. 5599-4003-2040, bendras plotas – 735,69 kv. metro; pastatas – autosvarstyklės, unikalus Nr. 5599-4003-2025, bendras plotas – 87,01 kv. metro; pastatas – atplovimo cechas, unikalus Nr. 5599-4003-2019, bendras plotas – 548,76 kv. metro; pastatas – siurblinė, unikalus Nr. 5599-4003-2032, bendras plotas – 172,83 kv. metro; kiti inžineriniai statiniai – kiemo statiniai, unikalus Nr. 5599-4003-2062, kurio nepriklausomo turto vertintojo nustatyta 2020 m. birželio 15 d. nustatyta bendra rinkos vertė 166 200 eurų) **būtu investuoti į GVT didinant valstybės savininko kapitalą, o GVT veikla būtų perkelta į GVT steigiamą UAB (UAB steigėjas – GVT, ne valstybė). Vėliau GVT būtų likviduota, o jai nuosavybės teise priklausančios akcijos būtų perduotos valdyti patikėjimo teise Aplinkos ministerijai, kaip valstybės turto valdymo patikėjimo teise subjektui;**
- **Kartu su Projektu teikiamas Vyriausybės pasitarimo protokolo „Dėl viešosios įstaigos „Grunto valymo technologijos“ pertvarkos“ projektas, kuriame nurodytos detalizuotos GVT pertvarkos procedūros;**
- **Pasirinktas GVT pertvarkos variantas pasirinktas dėl sekančių priežasčių:**
  - ji įgyvendinus būtų maksimaliai išlaikyta įstaigos verslo vertė ir nauda visuomenei (išsaugota visa veikla ir darbo vietos; privatizavimo atveju UAB akcijos būtų įvertintos rinkos kaina, o galutiniame etape valstybei perėmus likviduojamai GVT priklausančias UAB akcijas, UAB mokėtų dividendus į valstybės biudžetą);
  - pajūrio regione būtų užtikrinta ekologinėms avarijoms likviduoti reikalinga infrastruktūra (GVT Klaipėdos skyriaus veikla tenkina viešuosius interesus likviduojant aplinkosaugines avarijas pajūryje, kur didesnė avarijų grėsmė dėl pavojingų krovinių tranzito, ekonominės veiklos regione ir regiono geografinės padėties (prie Lietuvos sienos esančios naftos platformos, praplaukiantys laivai ir pan.);
  - GVT Klaipėdos skyrius yra vienintelis objektas Lietuvos pajūryje, kuris priklauso valstybei ir yra pajėgus operatyviai priimti didžiulį ekologinių avarijų ir jų padarinių likvidavimo metu susidariusių pavojingų atliekų kiekį už mažiausius kaštus, kurie tektų valstybei avarijų likvidavimo metu;
  - išlaikytos žinios ir patirtis ekologinių avarijų likvidavimo ir užterštų medžiagų valymo srityje (GVT veiklą vykdo nuo 1997 m., todėl sukaupusi didelę patirtį šioje srityje).

Aplinkos ministerija nurodo, kad neturi galimybių perimti valdyti Projekte nurodyto turto patikėjimo teise dėl teisinių ir faktinių priežasčių. Aplinkos apsaugos įstatymo 19¹ straipsnio nuostatos apsaugos reikalauja turėti teisinį pagrindą į objektą, kuriam išduotas TIPK leidimas. Aplinkos ministerijai perėmus turtą valdyti patikėjimo teise, turės būti nutraukta tarp AAA ir GVT sudaryta panaudos sutartis, todėl GVT nebektų teisinio pagrindo į turtą, kuriam išduotas TIPK. Aplinkos ministerija, perėmusi turtą valdyti patikėjimo teise, negalėtų iš naujo su GVT sudaryti turto panaudos sutarties, nes:

a) sutartis sudaryta 1997 m. (dar prieš dabartinio Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo priėmimą 1998 m.), nebeatitinka galiojančių teisės aktų;

b) 1997 m. panaudos sutartis nebuvo sudaryta atskiro Vyriausybės sprendimo pagrindu (Vyriausybė dėl panaudos suteikimo GVT nepriėmė atskiro nutarimo), tuo tarpu dabartinis valstybės turto valdymo teisinis reglamentavimas nustato, kad tokiais atvejais sprendimą dėl panaudos suteikimo turi priimti Vyriausybė.

5. Derinimas:

- Be pastabų suderinta su Finansų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, AAA. Atsižvelgta į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabą dėl informacijos pateikimo apie GVT veiklos išskirtinumą, papildant lydraštį (lydraščio 3 psl.);
- **Neatsižvelgta į Konkurencijos tarybos pastabas.** Konkurencijos taryba atkreipė dėmesį, kad viešojo administravimo subjektų dalyvavimas atitinkamoje rinkoje vykdamas ūkinę veiklą per įsteigtus ar valdomus ūkio subjektus paprastai nėra veiksmingą konkurenciją skatinanti

priemonė, kuria viešojo administravimo subjektas įgyvendintų pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, ypač, jei viešojo administravimo subjektas įgyvendina viešąjį administravimą savo įkurto ar valdomo bei su juo konkuruojančių ar galinčių konkuruoti ūkio subjektų atžvilgiu. Aplinkos ministerijos nuomone, į nurodytą Konkurencijos tarybos pastabą galėtų būti atsižvelgta vėliau, jau įgyvendinus GVT pertvarkos planą (atsižvelgiant į pertvarkos rezultatus), svarstant klausimą dėl valstybės tolimesnio dalyvavimo tikslingumo valstybės valdomoje bendrovėje. Dabartinė faktinė situacija (didelis priimtų valymui užterštų medžiagų kiekis, pertvarkos alternatyvų trūkumai ir/ar jų nebuvimas), taip pat valstybės turto valdymo principai, visų pirma, reikalauja išspręsti klausimą dėl įstaigos veiklą atitinkančios teisinės formos suteikimo;

- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2020-10-28 pateikė išvadą Nr. NV-2959, kurioje pažymėjo, kad sprendimą dėl nekilnojamojo turto perdavimo turėtų priimti centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas;
- Pagal Teisės grupės pateiktas pastabas patikslintas **Projektas svarstytas 2020-11-10 tarpinstituciniame pasitarime**, kuriame pasiūlyta Aplinkos ministerijai įvertinti Vyriausybės kanclerio ir Konkurencijos tarybos pastabas ir Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje;
- Atsižvelgiant į tarpinstituciniame pasitarime išsakytas pastabas, Aplinkos ministerija suderino su Konkurencijos taryba ir 2020-11-13 pateikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdžio protokolo „Dėl viešosios įstaigos „Grunto valymo technologijos“ projektą, kuriuo siūloma „Pavesti Aplinkos ministerijai, išsprendus klausimą dėl viešosios įstaigos „Grunto valymo technologijos“ pertvarkos (tinkamos teisinės formos įstaigos veiklai suteikimo), spręsti klausimą dėl uždarnosios akcinės bendrovės priežiūros ir valdymo funkcijų priskyrimo skirtingų valdymo sričių viešojo administravimo subjektams“.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektą aptarti tarpinstituciniame pasitarime ir svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. 8 706 63780, el. p. jurgita.gaiziuniene@lr.lt